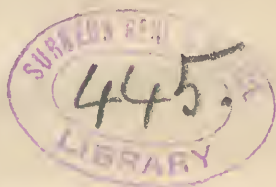
Ad Lectorem.

¶Lector accipe hoc facile breue opusculū: nam paucissimis uerbis indicabit quod diu longis compendiis fuit disputatum.



¶ Artiū & medicine doctoris magistri Mat thei de Lucha de diebus creticis Dialogus.

¶ Comes & Viator Interlocutores.

Co. V Iator quo uadis. Vi. Romā. Co. Que causa uie. Vi. Ignara patria. Co. Sapiētis est care re patria passionū turbine q̄ semper in illa scien es uexarūt. at cur omni cares comi te. Vi. Minime solus gradior tot undiq̧ me p̄munt cu re. Co. Qui sermones erant quos ad inuicē confereba tis tu & phisicus alter ille in porta. Vi. Multa diximus supremus tn̄ sermo noster de diebus creticis fuit: & de illis fere omnis nostra disputatio. Co. Si placet qd hoc nomen crisis significet dic: nam nobis de aliquo sermo cinantibus uia incognita non longior sed breuior uide bitur. Vi. Greci crisim illud qđ latini iudiciū dicūt enū tiauere Co. Anceps sum: non ne Auicēna crisim esse separationē interlocutionis in causis ciuilibus diffiniunt Vi. Vera narras: sed idem dicūt licet hic separationem ex iudicio: illi iudiciū separationē interlocutionis conti nentem innuerint: sed ut hec clarius a te cognoscantur nuperime tibi exemplū dabo. Crisis est motus ille ue lox & uehemēs iudicialis quo coram iudice super aliū ligantes subito separātur & sermones graues desinunt Co. Clarius repete. Vi. faciam: Egritudo & uirtus sunt qn̄q̧ corpori nostro ueluti accusator et reus ante iudicē adinuicē contumeliosos sermones hn̄tes minis & iniu riosis gestibus uberrimos: que indecētia ac uisu grauia postq̄ iudex respexit alto surgens solio alterū de p̄torio subito expulit: motus ille iudicialis a iudice subito fact\ us inaltercantiū alterum crisis fuit a grecis nūcupatus pariterq̧ ab Auicenna. Co. At quia per talē iudicis im petum non nunq̄ accusator abiit ex atrio: & qn̄q̧ mini

me dubito an hos duos differẽtes motus creticos dicā
Vi. Creticus uterq₃ est: at ubi accusator ex pretorio eici
tur crisis profecta seu crisis expulsionis dicitur. Si uero
iudicem adhuc accusator uexet aliquantulū a longe tñ
stans crisis permutationis nominetur. Co. Est igitur cri
sis q̃tum ex dictis tuis colligo duplex. perfecta. s. & im
perfecta. seu expulsionis et permutationis. Vi. Optime
& si de reo & accusatore exemplū datū sit nonnulli pa
riter de hoste ciuitatem aliquam inuadente & rege suo
ipsam custodiente uariis undiq₃ actis conflictibus ser
monem fecere: quibus aut ciuitas ab hoste deniq₃ capi
tur: aut hostis a rege uictore ad fines uel extra finium
suorū terminos penitus impellitur: tu uero horum pug
nam & motus ad humorū & uirtutis bellū compara:
quibus quomodo crisis fiat optime inspicies. Co. Diffini
as modo crisim si placet. Vi. Obsecro audias: Crisis a ga
lieno afforismorum secūda cōmento. xiii. sic diffinitur.
Crisis est uelox & uehemens morbi motus quo infir
mus ad salutē uel ad mortem deducit̃. Co. Vereor an
omnis eger per uiam crisis pereat aut sanus fiat. Vi. Sci
as q̄ sicut omnis morbus per uiam crisis aut paulatine
resolutionis tollitur eodē modo omnis eger sanatur aut
moritur: In cronicis morbis crisis raro reperta est sed
paulatina resolutio: in acutis uero semp. Co. Erit igitur
cuiuslibet morbi interitus cretico aut resolutiuo motu.
Vi. Nempe. Co. Dic insuper quibus ductibus morbus
quisq₃ cōmode fugetur: seu qui calles sint ad eius fugā
promptiores. Vi. Sex numerant̃ meatus seu uie quibus
quilib₃ morbus facillime euolet: quorū priorē locū san
guinis exitus ex naribus tenet hūc uētris sequit̃ fluxus
cui succedit uomitus. Quartū locū tenet urina. Quin
to hanc sequitur sudor. Sexto nequāq̄ caruerūt corpo
ris exiture. Co. Que harū expulsionū ad mortē uel sa
lutem cōsequendā a phisicis tenetur acutior. Vi. Sicut

natura sanguinem pro thesauro carissimo semper ser-
uauit: sic sanguinis fluxũ ex naribus in accuitate omni-
bus aliis modis semper prefecimus: quia hac uia natu-
ra unica expulsione totã nocitiuum qñq; expellat: cete-
ri uero modi post hunc descriptũ ordinẽ seruant. Co.
Pulchra narras: sed in quibus diebus aut horis morbi
crisis accidat libẽter audirem. Vi. In diebus quietis aut
tẽporis hora crisis perfecta nunq̃: sed in exacerbatio-
num diebus fortiorũq; paroxismorum semper. At qm̃
mathematici de fortitudine pariũ uel impariũ dierum
ad agendũ ratiocinati sunt pergratũ mihi facies si edix-
eris quorũ dierum parium. s. uel impariũ crises fortio-
res dicantur. Vi. Valent etenim utrorũq; licet q̃plures
crediderint tertiũ numerũ imparẽ septime paritati pa-
riũ primorũ numerorũ in fortitudine maiori p̃ponen-
dum: arguẽtes ex ipocrate. Que in paribus diebus iu-
dicantur fore discrita id est apta conuersioni. Que ue-
ro in imparibus nõ discrita: Huic prime rationi secũdo
addunt tertianã purã talis diei terminũ transgredi non
audere. Nonnulli alii huius dicti oppositũ sentiẽtes ecõ-
uerso dixere arguẽtes tunc melius quãcunq; actionem
fieri cũ materia est magis disposita sed in tali decimo-
quarto propter plus distare ab ip̃o morbi principio ma-
teria tensenda est magis disposita ad crisim: ergo deci-
maquarta septima melior: Iterũ aiunt hic in tali die op-
positum locũ incohationis morbi lunam respicere. Ve-
ritas tñ est crisim septimi crisi decimiquarti esse fortio-
rem licet in decimoquarto plures numero crises cõtin-
gant q̃ in septimo: & precipue in locis frigidis ubi ma-
terie grosse uberius aggregantur. Co. Da causam cur se-
ptima dies in crisibus decimaquarta sit fortior. Vi. Ra-
tio est quia in tali impari die crisis plerũq; fit cõ cõdic-
tionibus quibusdã ad sui bonitatẽ necessario requisitis.
Co. Nominabit̃ ergo crisis septimi diei fortior quia in

bonitatibus uberior. Vi. Ita est. Co. Palim cõdictiões bone crisis referas. Vi. Imprimis cõpleta sit. Secũdo certa Tertio salua. Quarto manifesta. Quinto indicata. Sexto & ultimo sit ad benignũ mutata. Co. Siste gradum paululũ ubi de imparstatibus uerba facimus: perlibẽter a te scire cupio an pillule impares ratione sue imparitatis magis in corpore nostro operẽtur pillulis paribus de eodẽ pondere & materia factis. Vi. Repetam totũ a te quesitũ: sed aures arrige qm̃ titam se nuper aquis imersurus nos a replicatiõe tam alti quesiti probiberet. Co. Nequaq̃ frustra dicẽdo laborabis eya incipe. Co. Dubitarunt nonnulli an in numeris uis aliqua esset qua pillule impares in corpore nostro plus operentur: quibus ulsum est ꝗ sic: ꝓsupponentes primo omnẽ actionem fieri a forma: quo stante sic arguebãt. Ille numerus est magis actiuus qui ẽ formalior: sed impar numerus est huiusmodi. ergo magis actiuus. qua prima ratiõe pillulas impares fortius operari paribus pillulis posuerũt. Robo rãt hii opinionẽ suã ex arismetricorũ positione qui palam professi sunt impares numeros perfectionis & forme ratiouẽ habere. Pares uero imperfectionis & materie: propter qđ aiunt Maronẽ exclsmasse numero deus impari gaudet Secundo idem probãt auctibus non nullis quarũ prima erat Hilarii sancti in suo commẽto dicẽtis nõ esse ignorãdũ numerũ psalmorũ indiscretũ nõ fuisse apud hebreos & si prius inordinati fuerint. Cũ ab antiocho rege grecorũ. lxx. sapiẽtibus imperatũ foret ut illos ex hebraica lingua ingrecã transferẽt tũc dicti sapientes perfectiores psalmos ex perfectiori numero regi declararũt: numeroimpari perfectiores psalmos signãtes. Pari uero minus ꝑfectos Alia auctoritas ẽ diui Ieronimi in illo libro quẽ cõtra Iouinianũ scribit ubi inquit: manifestũ est numerũ uigesimũ fuisse infaustum nam in in illo uenditus est Ioseph: in eodem serui

uit iacob: & in illo partem regni uendidit esau quibus uerbis Ieronimus cũ Hilario in numeris perfectionem monstrat & imperfectionẽ. In eodem etiam libro lau dat denariũ numerum dicens se de eius laudibus sepe dixisse in odemq3 loco inserit in secunda die non fuisse dictũ: uidit deus cuncta que fecerat bona: quia binari us numerus esset in numeris ualde malus: qua etiã cau sa de omnibus inmundis animalibus bina in archã in gressa et de perfectis septena. s. noe cum filiis et eorum uxoribus secum. Pro ueritate quesiti scias numerorum quosdã fuisse appellatos perfectos eo q principio medio & fine componantur ueluti de ternario dicitur primo celi. Aliqui uero alii imperfecti dicti sunt eo q hac in tegritate non gaudeãt: que integritas imparibus forma est appellata propter quod impares numeri formales & perfectiores sunt dicti: pares uero materiales & im perfectiores. Co. Sed cõtra hec instatur. Nam Boetius in secundo arismetrice sue cum Euclide in suo nono di cit numerũ illum esse perfectum qui omnibus suis par tibus numeratur equalibus: qualis senarius numerus ẽ infra decem. Vi. Huic argumẽto respondentes primo notãt tripliciter numerum appellari perfectum: primo ratione partium sumptatũ reddentiũ integrũ: que per fectio materialis dicitur cu3 partes sint totius materia phisicorum secũdo. Secundo modo dicitur numerus perfectus per modũ forme dantis esse qualis est impar Tertio modo dicitur numerus perfectus ratione finita tationis & circulatiũis cuiusdã scd̃m quẽ modũ denari us numerus pfectus est uocatus. Ad tuũ argumentum superius factũ respõdeatur Boetiũ & Euclidẽ de per fectione materiali seu circulatiõis intellexisse & nõ de formali dantis esse: de qua modo q̃ritur in pposito. In oppositũ opiniõis supradictorũ pro parte negatiua sur rexerunt q̃plures & melius de hoc cogitantes arguen

tes sic.mathematica abstrahunt ab actione & passione
ergo non habent actionem & passionem. at cum nu-
merus impar quid mathematicum existat sequitur ꝙ
actionem &passionem nō habeat. & sic ratione parita
tis uel imparitatis plus uel minus non agunt: Antece-
dens cum residuo huius rationis per Aristotelē meta
phisice tertio & cōmento septimo notum est cum ab-
stracta sint īmobilia. Pro cuius roboratione sciendum
est quantitatē esse duplicē continuam.s. & discretā. tū
numerū sequi q̄titatis diuisionem que tenet locum ma
terie que materia cū sit patiendi principiū nō uidetur
agendi principiū habere. Item imparitas est forma ac-
cidentalis metaphisice quarto textu & cōmento quin
to cōsequens ipsius quātitatis diuisionem. Secundo ar
guitur sic. Quātitas a toto genere non est actiua. sed nu
merus impar est q̄titas. g° nō est actiuus. cōsequētia est
clara. & aūs huius argumēti ē phi metha. iii. & in p̄di-
camētis. Notādū etiā triplicē esse numerū. s. numeru;
merantē. numerū formalē quo numeramus. & nume
rum numeratū. Primus horū anima est. Secundus q̄ti
tas discreta. s. unus duo tres. Tertius est res materialis
per numerū formalē numerata. Hiis stātibus posito ꝙ
in numeris sit perfectio & imperfectio nō tn̄ sequitur
res numeratas mediantibus numeris formalibus maio
rem actionē habere. Sciendū etiā formarū accidētaliū
quibusdam inesse cōtraria ut caliditati & siccitati &c.
quibusdā uero minime ut formis de p̄dicamento sub̄e
& quātitatis de cuius numero paritas & imparitas nu-
meratur. Ad primū argumentū respondetur negādo
maiorē cū non sit uerū maiorē actionē fieri a formalio
ri accidentali non habente contrarietatē. hoc uidetur
expresse sensisse phus phisicorū quinto. ubi inquit nō
oēs formas agere sed bene a formaliori substantiali: cū
igitur par & impar sint accidentiales forme cōtrarie-

Triplicē esse numerū

tatem non hn̄tes q̄titati tanq̄ materie aduenientes ri- diculū est credere illas maiorē aut minorē solutionem causare. Ad auctem Ieronimi & Hilarii dicendū est il los non attribuere uirtutem numeris nisi ratione mate rie quā per numeros signant. Taceāt igitur qui uulgo predicant pillulas impares plus soluere. Co. Satis mihi a te satisfactum puto de paritatis uel imparitatis actione sed non mediocre dubiū adhuc mentē meā circuit ex hoc qd a te dictū est q̄titatem actionē non habere nec actiuā esse. huius dicti tui oppositū tenent medici uo- lentes non solum humores nostri corporis qualitatiue sed q̄titatiue agere. & eorū q̄titate mortem inducere & uenas q̄nq; scindere. Item si quātitas non esset acti- ua sequeretur ipsam in natura esse ociosam & frustra. sed aliqd esse ociosum & frustra nullomo recipitur pri mo celi & tertio de anima. q hoc sequeretur probatur ex philosopho quarto metherorū dicente unumqdq; fuisse determinatū propria forma & uirtute ex illis fi- nē consequente. modo si q̄titas non ageret finē forma & uirtute non cōsequeret. cū illud qd caret motu fine careat. metha. iii. g° ociosa & frustra. In cōtrarium ar- guatur sic Omnis actio fit motu sed mathematica sunt imobilia ut eodem loco: ergo non agunt cū in imobili bus principium motus nō sit. Roboratur sic actio fit ex contrariis: sed si substātie & quātitati non sit dare con- trariū relinquitur q nō agent. Item cū omne agēs agat motu & loco mathematica nō agent quia nō sūt in lo co propter quod quarto phisicorum dicitur: ostendūt aūt mathematica q non sint in locis: que locū non ha bent actionē non suscipiūt: qm̄ sicut locus est ita operat natura: probleumatum. x. Pro noticia q̄stionis primo sci endum est duplicē reperiri actionē. corpoream. s. & in corpoream. Corporea illa dicta est que fit mediāte cor pore. Incorporea que sine corpore ut dei & angelorū.

Corporea iterũ actio duplex dicitur: una .s. in cõsersiua in qua agens in agendo nõ repatitur. Et alia cõuersiua in qua agẽs in agẽdo repatitur & hec proprie generabilibus & corruptibilibus cõpetit in materia cõicantibus de quibus phs phisi. iii. inquit. Omne simul actiue & passiue mouẽs phisice mobile existit. Sciendũ ulterius q̃titatẽ posse dupliciter sumi. Vno modo simpliciter Alio mõ scd̃m quid. Si pmo mõ aut sumit̃ ſm rationẽ cõem aut scd̃m pticularẽ: Scd̃m rõem cõem sũpta aut sumit̃ scd̃m rationẽ cõem intentionalẽ scd̃m ꝙ in eius cõitate oĩs concluditur inferior q̃titas prout de ea est p̃dicabilis: et isto modo sumpta mathemaitca sunt de cõsideratiõe dyaletici. Aut capitur scd̃m suã positionem realẽ inq̃tum ens est: & tunc de metaphisici est cõsideratione. Speculatur aũt ens in q̃tum ens metaphisicus metaphi. iiii°. Si uero accipiat̃ particularior realis tñ .s. prout multiplicabilis unitate cuiusmõi est q̃titas discreta uel mensurabilis puncto ueluti linea uel superficies tunc matemathice est speculationis. Iterũ si cõsideret̃ uel sumatur q̃titas scd̃m quid puta prout mensura & terminus corporũ est phisicorũ & subtracta q̃titatibus sensibilibus tũc de ea phisicus cõsiderat. Co. Idem ergo diuersimode consideratũ diuersorũ artificũ erit cõsideratiõis. Vi. Vtiqꝫ. Co. Iterũ scd̃m a te dicta instatur per phm. v. phisi. dicẽtẽ scd̃m quale q̃tum & ubi motum esse. g° scd̃m q̃tum erit actio. Vi. Dicendũ ꝙ q̃titati simpliciter considerate ut a logico matemathico & metaphisico sumitur nihil utiqꝫ est cõtrariũ exquo nec ei motus inest. Quia cõtrarietatẽ nõ hñtia motu carẽt. Itẽ cũ cõtraria sint illa sunt que sub eodẽ genere posita maxime distãt & se mutuo de subiecto expellãt. x. metaphisi. hec ꝓprie qualitati conueniũt & nõ ubi & q̃to In ubi posita nõ se mutuo expellũt de sebiecto: qd̃ sursum est uniuersi nunq̃ poterit esse deorsum: & ecõtra:

nec q̃titati ꝑut a matemathico cōsideratᷣ aliquid aduer satur. que ratio est. qz cū talia sint abstracta et abstracta motu careāt ut metaphi. iii. sequitur eadē cōtrarietate carere & cōsequenter mutua expulsione de subiecto. Si uero scd'; qd q̃titas cōsideretur ut a phisico cōsideratur bene inest ei contrarietas & ad ipam motus sed accidētaliter & impropꝛe. ut inquit cōmentator metaphisice. iii°. cōmento. iii°. nec ei conuenit motus & cōtrarietas nisi ratione qualitatū utputa grauitatis: leuitatis: caliditatis: & similiū. patet igitᷣ qd de ledere seu agere dicendū sit. Ad argumentū principale respōdendo dicitur medicos de peccato q̃titati fuisse locutos qz tūc eorū sensibilitati non ita de quali sicut de q̃to cōstabat. Cuius oppositū cōtingebat in quali: unde q̃uis aliquis humor ponatᷣ uenas scindere illud non facit nisi p accidens seu scd'ario cū primo & per se talis humor uenas scindat ratione qualitatis in eo exn̄tis: cui per accidens opem ferre nō modicā q̃titatē fatemur. Ad scd'z argumentū negetᷣ cōsequētia seu facta sequela & hoc capiēdo q̃titatē sicuti a phisico diximus cōsideratā: nā licet ꝓprie & ꝑmarie q̃titas non agat accidētaliter tn̄ & ꝭm qd adiuuādo agit: ꝭm quē modū actionis uana frustra aut ociosa nullo modo debet noīari. Co. Quid tu p agere propꝛe intelligis. Vi. Illud propꝛe agit actione naturali qd' cōuersiue agit. Co. Quā suauiter aures meas hiis dictis fueris oblectatus referre neq̄o: sed ne ab incepto recedamus exponēs pge quartā diē creticā aut indicatiuam: Vi. Indicatiua semp septimi ab antiquis dicta est: & si. qn̄qꝫ sit cretica licet raro. Auicēna tn̄ de sinocho ī q̃rta die terminato creticā innuit. Co. Cur sinochus feruor qn̄qꝫ cretice est in q̃rta finitus. Vi. Ratio ē qz a luna cretici motus bn̄fitiū sumit in quarta cū unius sit paroxismi. Co. Dic etiā a quo egritudinis tp̄e hii cretici dies incohāt. Vi. A ꝑmo notabilis lesionis pūcto ꝑncipiū

faciunt quem cum hore uigintiquatuor fuerint imitate primam egritudinis diem habebis: nec audias illũ qui ab hora partus naturalis quẽ febris ex malo regimine post aliquos dies fuerit ꝓsecuta uoluit dici initium esse. Co. Qua de causa naturalem partũ nominas. Vi. Quia duplex est. naturalis. s. & innaturalis. Co. Pergratũ facies si amborũ partuum condictiones quibus distinguã-tur exposueris. Vi. Nec mihi profecto hmõi sermo grauis est: uereor tamen ne iam precipitatus sol sermones nostros fine interdicat: dicam tñ & summa sequar fastigia rerum. Antiqui posuerũt partũ inpregnãtibus tũc fieri cum embrio maiori sanguinis q̃titate indiget q̃ secundina sibi transmittat: nec non & meatuũ dilatatione maiori. Partus est emissio fetus a matrice cum eius mundificatione quo si mulier satis mitibus accidentibus mundificetur & sue pristine ualitudini restituatur partus naturalis dictus est. In naturalis partus cõtrariis signis distinguit: nam ex illo mala proueniũt accidẽtia ueluti sanguinis fluxus ex rupturis uel ipsorũ mẽstruorũ & secũdine illaudata retẽtio: q̃bus oĩbus febres apostemata uẽtris tumores: dolores leui & alia multa eueniũt accidẽtia que si fieri uideris nõ ab hora seu illorũ initio sed ab hora partus ipsius in naturalis exordias: dictorũ istorũ ratio ponit cõciliator differentia cẽtesima sexta & tu uide. ubi etiã multas cõfutat opiniones huius dicti oppositũ sentiẽtes. Co. Insuper que crises noctiũ s. an dierũ sunt meliores. Vi. Si recte meminis sex calles supius tibi ꝓposui q̃bus morbus recedat a corpore: in nõnullis quorũ sue fuge rectitudo a centro est ad circũferẽtiã utputa in sudoribus & sanguinis nariũ fluxibus. in quibusdã aliis sunt modi huic oppositi. ueluti in uentris fluxibus. quas duas oppositas semitas q̃plures intuẽtes crises dierũ crisibus noctiuũ in fortitudine ꝓfecerũt & maxĩe in illis qui a centro ad circũferentiã

euolant: quorū dicta ne capias postq̄ nullum imperfec tum ab aliquo accidētali proficitur: at cū crisis sudoris crisi facte per fluxum uentris impfectior posita fuerit ex eo ꝙ in die fiat non debet melior reputari: Crisis no ctis melior est ceteris paribus diei crisibus & laudabili or propter uirtutē unitā in nocte quieti associatam que expansione sui pro diurnis operibus fuerat facta debili or: igitur in noctis tempoř uirtute existente fortiori cri ses utiq3 opabitur meliores: melior uirtus meliores cri ses facit. Adiuuant ad hoc non parū noctis tenebre & natura earū que reuocandi spūm ad exteriora expansū prouinciā tenent qua spirituū reuocatiōe ac unione fa cta natura robustior ad crises insurgit. Luna etiā noctis luminare & in ea potentius q̄ in die opem nature p̄stat ingentem: humores mouēs & eos ad crisim uelocitās. Co. Gallum tibi debeo: sed propter qd plurimi egrorū potius in nocte q̄ in die pereāt pādas obsecro. Vi. Si lu na & noctis tenebre nostri corpis spūs expansos inclu dunt agitatio ex his maior in humoribus censenda est: quorū impetum et agitatiōem natura debilis sustinere non ualens cadit impugna: Insuper nox hiemi propor tionatur et dies estati: sed plures egrorū ceteris paribus hieme pereūt q̄ estate ergo a simili pluriū uita de noc te succumbit: Nosce etiā solem tam plantarū q̄ huma ne uite esse presidiū suo calore & lumine uitam seruās īmo illius est origo quo sub terra existenti frigiditas & tenebre debilem uitam expugnāt. Co. Quam causam posuerūt antiqui dierum creticorū. Vi. Maiores nostri lunam totalē causam horū dixere propter uim admi randā quā habet in humiditatibus microcosmi & alio rum mundanorū mouēdo: maturādo: & alterando & alia faciendo. Cu. Mira narras: Vi. Tum si bene intue beris intelliges ad eius luminis augmentū conciliū me dullas augeri & arborū fructus uelocius maturari. Co.

Hesito an luna in omnes mouēdos humores imperiū teneat & uidetur ꝙ non cum illorū aliqui nature illius sint oppositi & a suis qualitatibus remotissimi. Vi. Ne quaq̄ integrū imperiū in omnes ex se luna occupat: sed alii planete quibus humores attribuuntur tonātis iussu posse eorū in humoribus lune mandauere nō aliter ip sa utentes q̄ mercatores aut reges tabellionibus in agē dis negotiis aut reddēdis epistolis utantur: hec uelocis sima omniū cursu ac terre est locata propinquior. Co. Sta paululū: cui planetarū humores tribuitis. Vi. Dicam sanguinē ioui: Saturno patri melancoliā: lune primo & ueneri aliqualiter flegma: Marti mādata est colera dū modo sol ab illius dn̄io nō excludat . Co. Quid de mer curio sentis. Vi. Quia mercurius cū malis malus & bo nis bonus redditur: ueluti filius a patre fugatus nature auctor in humoribus portionē aliquam habere nō susti nuit. Co. Cogemur his dictis fateri omniū resolutionū lunā causam. Vi. Minime: sed in accutis tantū: cronica rum paulatinarū resolutionū sol dn̄s est & nō luna: Co. Quomō luna hec in nobis efficit. Vi. Dicam: motu suo per quadras aut semiquadras circuli signorū ab ipsius egritudinis initio pertrāsiti: seu quadre cōiungātur seu sole permaneāt. Co. Cur auicēna galieni interpres pro tulit ad medicū non spretare dierū creticorū causas co gnoscere. Vi. Dicam paucis: nec altiora tangam cū me dicus phisico credere debeat ad ip̄m pertinet ut alpha chi & non ut inutata chelim enuntiare. Co. Mouetur ne luna per omnia zodiaci signa equaliter seu inequali tempore equale spatium percurrit. Vi. Non quia qn̄q; tarda cursu & interdum uelox est scd̄m directorū uel obliquorū signorū spatiū transeundū: pro quo scias sig norum zodiaci quedam recte esse orientia & quedam oblique pariterq; mobilia & inmobilia. Recte oririri il la signa dicuntur cum quibus oriētibus maior pars ori

tur de equinoctiali q̄ de zodiaco. oblique econtra. Mobilia signa illa dicta sunt quorū limen cum sol intrauerit tempus notabiliter alteratur: sicuti de ariete. cancro capricorno: & sermocinantur astrologi. In quibus signis dum luna permanserit, optimum erit omnia illa initiare quorū reiterationem desideres. Existēti luna in signo mobili uestium incisio & itineris inceptio felicitàbitur. Dico igitur lunam inequaliter in circulo signorū moueri & non semper de illo equale spatium inequali tempore peragrare: exquo contingit crises in uelocitate & tarditate esse inequales. Co. Que signorū mobilia dicis. Vi. Arietem cancrum libram cū capricorno. Immobilia taurū leonem scorpiū & & sagittariū. horū intermedia media dicuntur. Co. Quot motibus lunam moueri ueteres posuerunt. Vi. Pluribus: duobus tamen pro nūc: naturali scilicet et uiolento. et ne a me dubius recedas audi naturalem motum in duobus aliis diuidi: simplici scilicet & cōposito. Co. Scd̄m quem dictorū mutuum creticos dies numerabo. Vi. Ab unoquoq; motuū dies creticos excerpes si prius qd unusquisq; illorū sit ascultaueris. Motus naturalis simplex lune dicitur cum luna motu suo ab uno puncto zodiaci recedens ad eundem redierit: quod spatiū in diebus uigintiseptē & horis octo fere percurrit: qui motus lunarem mensem peragrationis dictum nominat. Compositus motus fit ex primo & partis alterins additione utputa si luna hodie a solis coniunctione discesserit ad eundem locum reuersa solem non inuenit: sed ulterius progrediens infra duos dies cum dimidio soli iterum iungitur: quod spatiū dicta luna in diebus triginta peragrat: sed quoniam luna dum soli coniuncta est per horas triginta ante & totidem post debilima ad humorum motus cēsetur. a quocunque cursu demptis horis

sexaginta fere motus primus simplex remanebit. Igi-
tur scd͞m quecũq; duorũ motuũ computabilis optime
tibi succedet: obmittam diuersitatis & lõgitudinis cur
sus eius canere sunt alterius & altioris speculationis ut
patet. Co. Forsitã hodie tibi nimis molestus factus sum
altissimarũ rerum sciscitatione quadrarũ aut semiqua-
drarum unicum exemplum pone qualiter ex illis creti
ci dies emergant. Deinde fine dicẽdi facto ueniaʒ pre
beas. Vi. Per humane loqueris cupio utiq; ab hoc ser-
mone desistere mihi ipsi ex curis grauioribus satis in-
fensus. Si dies uigintiseptem cũ horis octo fere in octo
semiquadris diuiseris. quartũ: septimũ: undecimũ: &
decimũquartum creticos dies cognosces: alios etiam
post hos excerpes si sic computãdo processeris: idem
faciunt quarte seu sole seu alis iuncte sumantur: tu ha-
bita circuli uigintiseptẽ dierũ & horis octo diuisione in
quadris quatuor & octo semiquadris singulos dies lu-
cide iutueberis. Co. Dii Rome tua uota secundent: ego
quia crepuscula noctẽ agitant hoc diuerticulo ibo uale
Vi. Et tu quoq; uale. Finis.

¶ Impressum Rome. Mccccclxxxxiii. Beatis-
simo Alexandro sexto imperante quem de-
us conseruet.